

مسائل متفرقه استطاعت

مسائل متفرقه استطاعت

[۴۶] م - اگر زنی شوهرش از دنیا برود و در حیات شوهرش استطاعت مالی نداشته باشد و بعد از مردن او، از ارث شوهر، استطاعت مالی پیدا کند ولی از جهت مرض نتواند به حج برود، در صورتی که مرض او به نحوی است که قدرت بر رفتن به حج ندارد، مستطیع نشده و حج بر او واجب نیست و همچنین اگر بعد از مردن شوهر، شغل یا زراعت یا صنعتی که بتواند بعد از برگشتن از حج، زندگی خود را اداره کند نداشته باشد، مستطیع نمی شود، هرچند ارثی که برده، برای رفتن به حج و برگشتن کافی باشد.

[۴۷] م - زنی که مهریه اش وافی برای مخارج حج هست و آن را از شوهر خود طلبکار است، اگر شوهرش تمکن از ادای آن را ندارد، زن حق مطالبه ندارد و مستطیع نیست و اگر تمکن دارد و مطالبه آن برای زن مفسده ای ندارد، با فرض این که شوهر نفقه و مخارج زندگی زن را می دهد، لازم است زن مهریه را مطالبه کند و به حج برود و چنانچه برای او مفسده دارد؛ مثل این که ممکن است مطالبه، به نزاع و طلاق منجر شود که برای زن مفسده دارد، مستطیع نشده است.

[۴۸] م - با وجوه شرعیه؛ مثل سهم امام و سهم سادات، شخص مستطیع نمی شود ۱۹ و اگر به مکه برود، کفایت از حجة الاسلام نمی کند.

[۴۹] م - اگر کسی منزل گران قیمتی دارد و در صورتی که آن را بفروشد و منزل ارزانتر بخرد و با تفاوت قیمت آن بتواند به حج برود، چنانچه منزلی که دارد زاید بر شئوون او نباشد لازم نیست آن را بفروشد و با این فرض مستطیع نیست و اگر زاید بر شئوون او باشد، ۲۰ با وجود سایر شرایط، مستطیع است.

[۵۰] م - کسی که از راه کسب یا غیر کسب مخارج رفتن و برگشتن حج را دارد و بعد از برگشتن از حج، مقداری از مؤونه زندگی خود را از درآمد کسب؛ مثل منبر و بقیه را از شهریه ای که از وجوه شرعیه است تأمین می کند، اگر در راه اداره زندگی بعد از مراجعت از حج، نیاز به شهریه داشته باشد مستطیع نیست. ۲۱

[۵۱] م - اگر کسی زمین یا چیز دیگری را بفروشد که منزل مسکونی تهیه کند، در صورت نیاز به منزل مسکونی مستطیع نمی شود هرچند ۲۲ پولی که به دست آورده، برای مخارج حج کافی باشد.

[۵۲] م - اگر شخصی از سال های قبل مستطیع بوده و فعلاً مسافرت با هواپیما، به جهت کسالت، برای او مقدور نباشد و غیر از هواپیما وسیله دیگری برای او فراهم نباشد، نمی تواند نایب بگیرد ۲۳ و باید در وقت تمکن به حج برود و اگر متمکن نشد تا فوت شد، باید از ترکه اش برای او حج بدهند و اگر از سال های قبل استطاعت نداشته، در فرض مزبور مستطیع نشده است.

[۵۳] م - هر گاه زنی با کسب می تواند مخارج خویش را متکفل شود و مخارج حشش را نیز دارد و در صورت رفتن او به حج، شوهرش برای مخارج به زحمت می افتد، اگر به زحمت افتادن شوهر، موجب حرج برای زن نباشد مستطیع است و باید به حج برود و به زحمت افتادن شوهر مانع استطاعت زن نمی شود.

[۵۴] م - کسی که در محل خودش مستطیع نیست، واجب نیست به حج برود، هرچند استطاعت حج میقاتی را

داشته باشد، ولی اگر رفت و وقتی به میقات رسید استطاعت حج از آن جا را با همه شرایط دیگر داشت مستطیع می شود و کفایت از حَجَّة الاسلام می کند.

[۵۵] م - کسی که بعد از استطاعت مالی بدون تأخیر، سعی در رفتن به حج داشته و در قرعه کشی شرکت نموده و از جهت اینکه قرعه به نامش اصابت نکرده نتوانسته به حج برود مستطیع نشده و حج بر او واجب نیست ۲۴ ولی اگر مسامحه کرد و تأخیر نمود و در سال های بعد در قرعه کشی شرکت کرد، حج بر او مستقر شده است هرچند قرعه به نام او اصابت نکند.

[۵۶] م - کسی که برای حج نیابتی اجیر شده و بعد در همان سال استطاعت مالی پیدا کرده ؛ ۲۵ چنانچه برای حج در آن سال اجیر شده باشد، باید حج نیابتی را به جا آورد و اگر استطاعت او باقی ماند، حج خودش را در سال بعد انجام دهد.

[۵۷] م - در حصول استطاعت فرقی نیست بین اینکه در شهر حج یعنی شوال و ذیقعه و ذی حجه مال پیدا کند یا قبل از آن، بنا بر این اگر استطاعت مالی پیدا شود و استطاعت بدنی و سایر شرایط موجود باشد نمی تواند خود را از استطاعت خارج کند، حتی در اوائل سال و قبل از ماه های حج ۲۶.

[۵۸] م - خدمه کاروان ها که وارد جده می شوند، اگر سایر شرایط استطاعت را دارند ؛ از قبیل داشتن وسایل زندگی بالفعل یا بالقوه و رجوع به کفایت، مثلاً کار و صنعت و غیر آن، که با آن ها می توانند پس از مراجعت ادامه زندگی مناسب خود را بدهند، مستطیع هستند و باید حَجَّة الاسلام به جا آورند و کفایت از حج واجب آنان می کند و چنانچه سایر شرایط را ندارند به مجرد امکان حج، برای آنان استطاعت حاصل نشده است و حج آنان استحبابی است و چنانچه بعداً استطاعت پیدا کردند، باید حج واجب را به جا آورند و حکم روحانی کاروان نیز همین است لیکن اگر بعد از مراجعت از مکه نیاز به شهریه حوزه دارند مستطیع نمی شوند ۲۷.

[۵۹] م - پزشکان یا کسان دیگری که با مأموریت به میقات آمده اند و در میقات جامع شرایط استطاعت هستند، واجب است ۲۸ حَجَّة الاسلام به جا آورند هرچند که لازم است مأموریت خود را نیز انجام دهند.

۱۹. به حاشیه مسأله ۴۰ مراجعه شود.

۲۰. کسی که ضروریات زندگی از قبیل مسکن، لوازم خانه، وسیله نقلیه و ابزار کار و مانند آن را بیشتر از شأن خود دارد، اگر می تواند با فروش آنها و خرید مایحتاج زندگی اش، مقدار زائد را صرف مخارج حج کند و این کار موجب حرج و وهن و منقصت او نمی شود، و مقدار مازاد به اندازه مخارج حج و یا مکمل آن است، باید این کار را انجام دهد و مستطیع است. (مناسک حج، م ۵۲)

۲۱. رجوع شود به حاشیه مسأله ۴۰.

۲۲. در صورتی که منزل شخصی جزء نیازهای ضروری او باشد و یا مالکیت آن با موقعیت عرفی او مناسب است، با گرفتن پول زمین مستطیع نمی شود هر چند به مقدار مخارج حج و یا مکمل آن باشد. (مناسک حج، م ۵۳)

۲۳. کسی که حج بر او مستقر شده، اگر بر اثر پیری یا بیماری قدرت رفتن به حج را ندارد و یا برای او حرج و مشقت دارد و امیدی به بهبودی و قدرت پیدا کردن بر انجام حج بدون مشقت را - هر چند در سال های آینده - نداشته باشد، واجب است نایب بگیرد. ولی کسی که حج بر او مستقر نشده، واجب نیست نایب بگیرد. (مناسک حج، م ۷۱)

۲۴. ولی اگر رفتن به حج در سال های بعد از آن منوط به نام نویسی و پرداخت مبلغی در این سال باشد، بنا بر احتیاط واجب باید نسبت به این کار اقدام کند. (مناسک حج، م ۶۹)

۲۵. کسی که استطاعت مالی ندارد، اگر برای نیابت از دیگری اجیر شود و سپس بعد از عقد اجاره به واسطه مالی غیر از مال الاجاره مستطیع شود، باید در آن سال حج را برای خود انجام دهد و اگر عقد اجاره او برای همین سال بوده، اجاره باطل است، و در غیر این صورت، باید حج استیجاری را در سال بعد به جا آورد. (مناسک حج، م ۶۴)

۲۶. به حاشیه مسأله ۵۵ مراجعه شود.

۲۷. به حاشیه مسأله ۴۰ رجوع شود.

۲۸. به شرط آن که انجام مناسک حج مزاحم با خدماتی که برای آن اجیر شده‌اند نباشد. (مناسک حج، م ۶۳)